

U S T A W A

z dnia 25 lipca 1919 r.

w przedmiocie dóbr donacyjnych.

Art. 1. Położone na terytorjum b. Królestwa Polskiego dobra donacyjne, nadane na prawie majoratowem podług przepisów z dnia 4/16 października 1835 r., powracają w posiadanie Państwa Polskiego, jako jego własność. Wraz z dobrami temi przechodzi na własność Państwa wszystko, co stanowi w tych dobrach nieruchomość z przeznaczenia, oraz dóbr tych przynależności i przybytki.

Art. 2. Własność Państwa stanowią również wszelkie sumy i należności, powstałe z tytułu alienacji części b. dóbr donacyjnych, jako też odsetki od tych sum i dochody z dóbr, obliczone od dnia 5 sierpnia 1915 r.

Art. 3. Tytuły, uzasadniające posiadanie dóbr, w art. 1 wymienionych, przez donatarjuszków lub ich spadkobierców, będą na wniosek Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych przepisane w księgach hipotecznych na rzecz Państwa Polskiego, jako wyłącznego ich właściciela.

Art. 4. Donatarjusze i ich spadkobiercy żadnych pretensji do Państwa Polskiego z tytułu nadań na mocy przepisów 1835 r. rościć nie mogą.

Art. 5. W celu zabezpieczenia sum należnych od donatarjuszy Państwu, instytucjom czy też osobom prywatnym zostanie nałożony sekwestr na wszelki ich majątek ruchomy i nieruchomy na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej znajdujący się. Wartość majątku tego w szczególności zabezpieczyć ma wypłacenie:

- a) kaucji, pobranych przez donatarjuszków od dzierżawców i od administratorów poręczających dóbr donacyjnych, a dotąd niezwróconych;
- b) zaległych podatków skarbowych i należności publicznych oraz długów hipotecznych;
- c) sum przypadających na pokrycie pretensji dzierżawców, administratorów poręczających i innych osób do donatarjuszków z tytułu posiadania przez nich dóbr donacyjnych;
- d) należności Skarbu Państwa z tytułu sprzecznych z zasadami nie naruszalności dóbr donacyjnych alienacji.

Art. 6. Pod względem zarządu dobra donacyjne zostają zrównane ze wszelkimi innymi majątkami państwowymi z zastrzeżeniami, postanowionymi w niniejszej ustawie.

Art. 7. Zawarte przed ustanowieniem zarządu państwowego dóbr donacyjnych umowy: ich dzierżawy, administracji poręczającej lub sprzedaży poręb leśnych, jako też i umowy co do wynagrodzenia za użytkowanie powierzchni i wnętrza dóbr donacyjnych dla celów przemysłu górniczego,— mogą być przez Zarząd dóbr państwowych rozwiązane za uprzednim na rok zgóry wypowiedzeniem.

Art. 8. Przedterminowe rozwiązanie umów, dokonane na mocy § 7 lub też poprzednio na mocy art. 7 dekretu z dnia 4 listopada 1918 roku, nie stwarza prawa do odszkodowań na utracone korzyści.

Wszelako dzierżawcy i administratorowie poręczający byłych dóbr donacyjnych w wypadkach przedterminowego nie z ich winy rozwiązania kontraktów otrzymają odszkodowanie za poczynione w dobrach nakłady i inwestycje, o ile uznane zostaną dla dóbr za niezbędne i o ile wydatkowane w ten sposób sumy nie zostały zamortyzowane przez wynikłe stąd zwiększenie się pobranych dochodów. Za podstawę obliczenia wartości inwestycji i ulepszeń wzięta będzie cena materiałów i robocizny włożonych w czasie ich poczynienia.

Art. 9. Zarząd Dóbr Państwowych może żądać niezwłocznego rozwiązania wszelkich umów, zawartych przed objęciem przezeń dóbr donacyjnych, o ile prowadzą one do uszczuplenia całości tych dóbr lub narażają je na wyniszczenie.

Art. 10. Wszelkie umowy, zawarte dla ominięcia przepisów ustawy niniejszej albo przepisów dekretu z dnia 4 listopada 1918 roku dla uchylecia się przed ich skutkami lub dla osiągnięcia celów z nimi sprzecznych, są nieważne z mocy samego prawa.

Art. 11. Wszelkie nieuiszczone do dnia 4 listopada 1918 r. zobowiązania na rzecz donatarjusza, jako posiadacza dóbr donacyjnych, lub na rzecz osób prawa jego przedstawiających, wykonane być mają do rąk Zarządu Dóbr Państwowych, a to pod grozą nieważności uiszczenia.

W szczególności do kas Zarządu Państwowego wpłacane być winny zarówno wszelkie należności z tytułu alienacji części tych dóbr, jako też stanowiące dochód z nich albo jednostki od kapitałów, uzyskanych za alienowane przed wydaniem ustawy niniejszej części dóbr donacyjnych.

Art. 12. Wszelkie nabyte przed ogłoszeniem ustawy niniejszej prawa do dóbr donacyjnych wykonywane odtąd być mogą nie inaczej, jak za uprzednim zezwoleniem Zarządu Dóbr Państwowych.

W dobrach donacyjnych, nie wziętych przed ogłoszeniem ustawy niniejszej w zarząd państwowy, dzierżawcy, którzy objęli już dobra w swe posiadanie, i wogóle osoby, które na mocy praw w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy posiadanych użytkują z dóbr donacyjnych lub jakiegokolwiek ich części — mogą w dalszym ciągu, aż do odwołania, wykonywać prawa, których faktyczne wykonywanie już się rozpoczęło: pod warunkiem atoli zgłoszenia do Zarządu Dóbr Państwowych w terminie trzymiesięcznym, uzasadniających te prawa, tytułów i dokumentów. Prolongowane w ten sposób prawa ograniczone będą tylko do czynności prostego zarządzenia majątkiem.

Osoby zaś, które w terminie powyżej oznaczonym praw swych nie zgłosiły, nie mogą się na nie powoływać w obronie przed odpowiedzialnością za czyny względem dóbr donacyjnych po ogłoszeniu niniejszych przepisów bez zezwolenia państwowego.

Art. 13. Przedmioty ruchome, należące do donatarjuszków lub innych osób tytułem własności prywatnej, o ile znajdują się na terenie dóbr donacyjnych, zabierane być mogą przez właścicieli lub zbywane jedynie tylko po stwierdzeniu przez Zarząd Dóbr Państwowych, że nie stanowią przynależności dóbr donacyjnych.

Art. 14. Kto rości jakiegokolwiek pretensję do b. donatarjuszków z tytułu posiadania przez nich dóbr donacyjnych, winien przedstawić Zarządowi Dóbr Państwowych wyszczególnienie swych pretensji i uzasadniające je tytuły i dokumenty w terminie rocznym od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej.

Pretensje, w terminie tym nie zgłoszone, ulegają przedawnieniu.

Przedawnienie to biegnie przeciwko małoletnim i bezwłasnowolnym z zastrzeżeniem dla nich regresu przeciwko opiekunom.

Art. 15. Dobra donacyjne, dotychczas w zarząd państwowy nie objęte, winny być przez osoby, pod których zarządem w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy pozostają, przekazane w całości Zarządowi Dóbr Państwowych w terminach, ustalonych przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 16. Osoby i instytucje, pod których zarządem w dniu ogłoszenia niniejszej ustawy pozostają, nieobjęte jeszcze w zarząd państwowy dobra donacyjne, obowiązane są w terminie 3-miesięcznym od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej pod rygorem odpowiedzialności sądowej przedstawić Mi-

nistrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych dokładne sprawozdanie o stanie pozostających pod ich zarządem dóbr, tudzież rachunki z przekazanych sum i poczynionych wydatków podług ustanowionego wzoru. W zasługujących na uwzględnienie wypadkach termin ten może być przez Zarząd Dóbr Państwowych przedłużony.

Art. 17. Z dniem ogłoszenia ustawy niniejszej dekret z dnia 4 listopada 1918 roku w przedmiocie dóbr donacyjnych traci moc obowiązującą.

Art. 18. Przepisy wykonawcze do ustawy niniejszej wyda oraz tryb obliczania i wypłaty odszkodowań wymienionych w art. 4 i 9 ustawy niniejszej ustali Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Rolnictwa
i Dóbr Państwowych:

w z. *J. Chmielewski*

Minister skarbu:

Karpiński

Minister Sprawiedliwości:

w z. *Śmiarowski*
